

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

הדוח השנתי 2025

” לצערנו הרב אנו חווים ימים נוראיים שבהם הדמוקרטיה רועדת תחת רגלינו, ואיננו יודעים עוד מעט אנה אנו באים... המדינה רואה בשבטים דבר המתרים כנגד קיומה. אנו נמצאים היום בהקצנה מלאה עם אחינו החרדים ועם בני דודינו ואחינו בני ישראל, שנועדנו לחיות יחד בין שאנו רוצים בכך או לא... אני חושב שצריך לקרב את אחינו החרדים, ולומר להם, דעו לכם שבעוד 40 שנה, כשהרוב לא יהיה ציוני, מדינת ישראל תהיה על כתפכם, אתם חייבים להיות שותפים בחובות... אנו יודעים שמדינת ישראל שהיא מדינה של העם היהודי, יש בתוכה אזרחים שאינם מהעם היהודי. לכן אנו צריכים למצוא את הגשר עם ערביי ישראל... אנו צריכים דמוקרטיה, בלעדיה העם היהודי לא יכול לחיות בארצו.

יו"ר של כבוד, הנשיא העשירי, מר ראובן (רובי) ריבלין
(הכנס השנתי של מרכז ג'ואן וארווין ג'ייקובס לחברה משותפת, 28.12.2025)

דבר הנשיא יו"ר הוועד המנהל <

כנס אלי הורביץ לכלכלה וחברה 7.5.2025

יצרנו שיתופי פעולה עם חוקרים וחוקרות בינלאומיים מובילים בתחומי העיסוק של המכון וביססנו את מעמדנו כמכון מחקר מוביל לא רק בישראל.

לנוכח הקיטוב המעמיק בחברה הישראלית, כפי שעלה גם ממדד הדמוקרטיה הישראלית לשנת 2025, יזמנו והובלנו שולחנות עגולים וכנסים חוצי-מגזרים בנושאים שבמוקד השיח הציבורי. לנוכח התלהמות השיח הציבורי, בולט עוד יותר מעמדו המיוחד של המכון כזירה ממלכתית שבה מתאפשר לריבוי הקולות בחברה הישראלית להישמע באופן מכובד, ענייני ומקצועי לטובת האינטרס הציבורי.

נושא אחר שעמד במוקד העשייה שלנו השנה הוא קידום השוויון בנטל. לפני יותר מעשור הקים המכון את התוכנית לחברה החרדית, מתוך הנחה שאתגר שילוב החרדים יהיה גורם מכריע ביכולתה של ישראל לצלוח את שנת המאה כדמוקרטיה משגשגת ובטוחה. המלחמה חידדה למיליוני אזרחים את ההבנה שהמצב הקיים לא יכול להימשך – בהיבט הביטחוני והכלכלי כאחד. בדיון הציבורי סביב חוק הגיוס שימשו מומחי המכון יועצים למקבלי ההחלטות ולארגוני החברה האזרחית ושותפים במאמץ לעצב מציאות אחרת של שוויון אמיתי בנטל. המכון פעל לאורך השנה גם לגיבוש פרדיגמה כוללת לעיצוב מחדש של היחסים שבין המדינה לחברה החרדית. הקסדר חדש זה שאנו מציעים מבוסס על חוזה אזרחי שוויוני ששם קץ לשנים של סבסוד בין-מגזרי שתחזק מובלעת חרדית אוטונומית ונטולת זיקה למדינה ולמוסדותיה.

הדוח שלפניכם מסכם שנה של פעילות ענפה שבמרכזה עמד הניסיון לתרגם מחקר יישומי לפתרונות מדיניות המתמודדים עם אתגרי הפנים העיקריים שעומדים לפני מדינת ישראל. אנו פועלים מתוך אמונה עמוקה שרוב הציבור בישראל צמא לחופש ומבין שישראל חזקה היא ישראל דמוקרטית. משילות ממלכתית, בית משפט עצמאי ושירות ציבורי מקצועי אינם בגדר נטל או מותרות, הם תנאי הכרחי לקיומנו כאן. העשייה של המכון היא הביטוי לנחישותנו לשמור את התקווה המשותפת – לחיות יחד במדינה יהודית ודמוקרטית, בטוחה וחופשית.

אמיר אלשטיין
יו"ר הוועד המנהל

שנת 2025 הציבה לפני מדינת ישראל אתגרים חסרי תקדים – בכלל זה ההתאוששות מהמלחמה הארוכה בתולדותיה וניסיונות של הממשלה המכהנת לשנות מן היסוד את מערכת האיזונים והבלמים בין רשויות השלטון. תקופה זו עמדה בסימן חזרה הדרגתית לשגרה, אך היא גם חידדה את הצורך הקריטי בביצור מוסדות הממשל ובשיקום האמון בהם בתוך החברה הישראלית.

במציאות מורכבת של קיטוב חברתי וניסיונות לערער את עצמאותן של מערכות המשפט והייעוץ המשפטי, המכון היה עוגן של יציבות ומקצועיות. אנו מאמינים כי ריכוז כוח מוגזם בידי הרשות המבצעת מסכן את ערכי היסוד הדמוקרטיים המשותפים לכולנו – מימין ומשמאל כאחד. משימתנו הייתה ועודנה להבטיח ששלטון החוק והפרדת הרשויות יישארו עקרונות חיים ומוחשיים המגינים על חירותם של כל אזרחי המדינה.

לנוכח אתגרים אלו, המכון פעל בשנה החולפת בשני מישורים משלימים: בלימה ובנייה. המשכנו לפעול להגנה על כללי המשחק הדמוקרטיים למול מתקפות חוזרות ונשנות עליהם, מתוך הצגת חלופות מאוזנות ותובנות השוואתיות; ובד בבד השקענו מאמצים כבירים בהנחת התשתית הרעיונית לבנייה מחדש ולקידום חזון של צמיחה לנוכח אתגרי המחר.

התוכניות שגיבשנו בשנה החולפת היו, בין השאר: הצעה מקיפה לייצוב דמוקרטי והסדרה חוקתית; תוכנית שאפתנית לרגולציה של מחוללי הקיטוב ברשתות החברתיות; מתווה לביזור הכוח ולהעצמת השלטון המקומי; תוכנית לייעול הממשלה ולשיקום השירות הציבורי; מפת דרכים תקציבית לאיזון בין צרכי הביטחון המוגברים לבין ההשקעה בתשתיות אזרחיות אגב שמירה על משמעת פיסקאלית. השנה גם הצבנו במרכז סדר היום של המכון את בעיית האלימות והפשעה החמורה בחברה הערבית. הצגנו מהלך אסטרטגי מחקרי משולב של מחקרי שטח בחברה הערבית לצד בחינה של התמודדות מערכת אכיפת החוק עם הסוגיה.

חוקרי המכון לקחו פעיל בדיונים רבים בכנסת – מעורבות שנשאה פרי והובילה לטיוב החקיקה ולביצור מעמדנו כמכון מחקר מוביל.

יוחנן פלסנו

נשיא המכון הישראלי לדמוקרטיה

ערני המכון

מבנה המכון

המרכז לביטחון לאומי ודמוקרטיה

התוויית דרכים להתמודדות יעילה עם איומים ביטחוניים מתוך הבטחת קיומה של חברה פתוחה ושומרת חוק והסדרת היחסים בין גופי הביטחון ואכיפת החוק, הממשלה והחברה.

המרכז לערכים ולמוסדות דמוקרטיים

חיזוק התשתית החוקתית והמוסדית של המדינה וביצור מוסדותיה הדמוקרטיים.

מרכז ויטרבי לחקר דעת קהל ומדיניות

איסוף, ניתוח והנגשה של נתונים אמפיריים על עמדות הציבורי הישראלי, ולאורם אבחון מגמות של שינוי ורכיבים של יציבות בעמדות הציבור בזירות הפוליטיות והחברתיות.

המרכז לממשל וכלכלה

קידום רפורמות מבניות לחיזוק הכלכלה, הדמוקרטיה הפרלמנטרית והמגזר הציבורי.

מרכז ג'ואן וארווין ג'ייקובס לחברה משותפת

טיפול מכנה משותף אזרחי בחברה הישראלית והסדרת היחסים בין דת למדינה, ופיתוח דרכים לשילוב מגזרים שונים בחברה.

יַעַדֵי הַמַּכּוֹן

עֲרֵכִים וְחֶשְׁטֵר

חיזוק התשתית הערכית, החוקתית והמוסרית של ישראל כמדינת לאום יהודית ודמוקרטית ברוח מגילת העצמאות.

01

חֲחִשָּׁל וְכַלְכָּלָה

שיפור התפקוד של מבני הממשל והמשק לטובת חיזוק אמון הציבור בשיטה הדמוקרטית ולמען חוסנה הפוליטי, הכלכלי והחברתי של הדמוקרטיה בישראל.

02

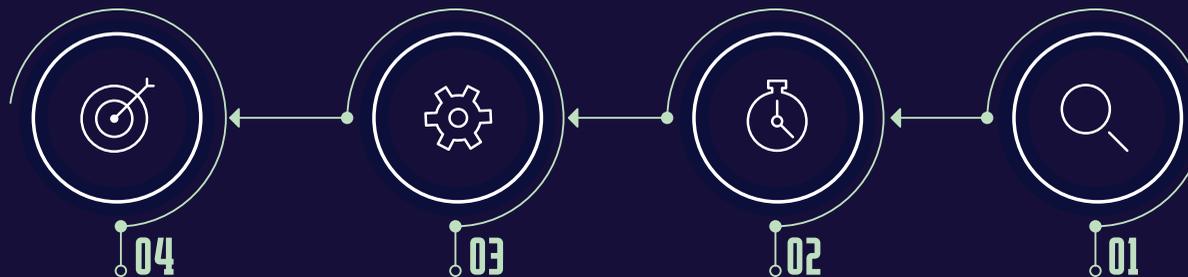
חֲבֵרָה

טיפול שותפות, סולידריות, השתתפות פוליטית וגיבוש מבנה משותף אזרחי וערכי בחברה הישראלית רבת הפנים.

03

המכון הישראלי לדמוקרטיה פועל לעיצוב מדיניות וחקיקה ולהעשרת השיח הציבורי על בסיס מחקר יישומי מצוין ומתוך תפיסה ממלכתית א־מפלגתית של טובת הכלל בישראל. בשיטת הפעולה של המכון לקידום יעדיו ארבעה שלבים:

מִוְדֵל הַפְּעוּלָה

ניתוח אתגרים על בסיס מיפוי המצב הקיים מתוך היוועצות בשותפי הטמעה בממשל.

עריכת מחקר יישומי והשוואתי באיכות גבוהה.

גיבוש המלצות ישימות להתמודדות עם האתגרים המזוהים.

הפצת המלצות מדיניות לשותפי הטמעה בממשל, בתקשורת ובחברה האזרחית.

עקרונות חוקתיים

המכון הישראלי לדמוקרטיה התייצב בחזית המאבק בניסיונות להחליש את הדמוקרטיה הישראלית בזמן מלחמה ושימש עוגן מקצועי ואינטלקטואלי חשוב עבור השחקנים המרכזיים שעסקו בנושא. באמצעות סדרה של חוות דעת משפטיות, ניירות עמדה והסברה באמצעי התקשורת, חוקרי וחוקרות התוכנית להגנה על ערכים ומוסדות דמוקרטיים סיפקו את התשתית העובדתית, המחקרית וההשוואתית להבנת שורה של יוזמות לפגיעה בעקרון שלטון החוק, בעקרון הפרדת הרשויות, בעצמאות הרשות השופטת ובזכויות הפרט. למכון הייתה תרומה ייחודית בביסוס הצורך לבחון עשרות מהלכים נקודתיים בראייה רחבה, מתוך בחינת "התמונה בכללותה". חוקרי התוכנית בחנו מהלכים אלו באופן ביקורתי, מהיר ושיטתי, יצרו תשתית מחקרית מקיפה ואובייקטיבית והציגו את מסקנותיהם לפני מקבלי החלטות ומובילי דעה במגוון אמצעים. בכך הצליחו להשפיע בזמן אמת על הדיון הציבורי והמשפטי בנושא.

צוות חוקרי התוכנית היו קול דומיננטי בוועדות הכנסת ובבמות התקשורתיות, ומקור מידע מהימן לחברה האזרחית לטובת פעולה מבוססת ידע. מחקרי המכון וניתוחים משפטיים, כלכליים והשוואתיים של חוקריו צוטטו פעמים רבות על ידי בעלי תפקידים במוסדות המדינה, בנושאים כגון הייעוץ המשפטי לממשלה, מינויים פוליטיים, סבסוד בין-מגזרי וייצוג מגדרי. בד בבד, צוות התוכנית השלים את גיבושן של הצעות מפורטות לשיקום מן הנסיגה הדמוקרטית שחוותה ישראל בשנים האחרונות ולהשלמת המפעל החוקתי, בכלל זה תיקונים נדרשים בממשלה, בכנסת ובמערכת המשפט. בכך סוללת התוכנית את הדרך לתיקון דמוקרטי עתידי במסגרת מהלך רחב של שיקום לאומי אחרי המלחמה.

אסדרת המרחב הדיגיטלי

התוכנית לדמוקרטיה בעידן המידע פעלה השנה בלב הזירות שבהן בינה מלאכותית משפיעה על מוסדות, על חוקים וכללים, על המגזר הפרטי והציבורי ועל עקרונות דמוקרטיים. התוכנית השתתפה בפרויקט "אנשים מנהלים אנשים באמצעות מכונות" – פרויקט ראשון מסוגו בישראל שהמשיג ומיפה את ההשפעה של בינה מלאכותית על יחסי עבודה בישראל. הפרויקט כלל סקרים, קבוצות מיקוד, ראיונות, מחקר משפטי וכן סדנה ספקולטיבית של משחקי תפקידים בעולם שבו אנשים עובדים כתף אל כתף עם יצורים תבוניים לא אנושיים, וגיבש מסגרת מושגית והמלצות למדיניות. השלמנו גם מחקר פורץ דרך בשיתוף הג'וינט, שעוסק במוגנות של קבוצות אוכלוסייה ייחודיות (ילדים, זקנים, ערבים וחרדים) בעידן הבינה המלאכותית, ממפה סיכונים חדשים ומציע מנגנוני התערבות אפשריים. הושלמה הצעת מדיניות לאסדרת רשתות חברתיות לצורך התמודדות עם השפעת המודלים העסקיים ומכונות הרעל על החברה והדמוקרטיה בישראל.

בתחום רגולציית השידורים והתקשורת ליוונו את תזכיר חוק השידורים בחוות דעת, השתתפנו בדיוני הכנסת וכינסנו דיונים אסטרטגיים לגבי הגירת תקציבי הפרסום מן השחקנים המקומיים בישראל לענקיות הטכנולוגיה הבינלאומיות. לקראת שנת 2026, שנת הבחירות, מיפינו את הסיכונים ואת התרחישים במרחב ההשפעה הדיגיטלית וכתבנו מחקר בנוגע לתפר שבין שימושי דאטה על בוחרים לבין דיני הפרטיות החדשים בישראל. בשנה שבה קשה היה להתעלם מהתגברות האנטישמיות ומהגברת "חומת האש" הקוגניטיבית סביב ישראל והעם היהודי, השתתפנו בפורומים בינלאומיים מובילים בתחום, ובכלל זה ארגונים של האו"ם ושל מועצת אירופה, כדי להבהיר את הקשר שבין מדיניות טכנולוגיה לבין אנטישמיות.

יוזמות
 עיקריות

כנס דמוקרטיה בחזית
13.1.2025

כנס אנשים מנהלים
אנשים באמצעות מכונות
8.9.2025

פרדיגמה חדשה בעניין החברה החרדית

מומחי התוכנית לחברה החרדית במכון מילאו תפקיד מרכזי בעיצוב הדיון הציבורי והמדיני סביב סוגיית יחסי המדינה והחברה החרדית, על שלל היבטים – הביטחוניים, הכלכליים, הסוציולוגיים והחוקתיים. במיוחד בלטה תרומתם לעיצוב השיח הציבורי בסוגיית גיוס החרדים, שנעשתה טעונה ודחופה על רקע המלחמה, פקיעת פרק הפטור שבחוק הגיוס וסירובם של מרבית החרדים להתגייס לצה"ל. חוקרות וחוקרי התוכנית סיפקו למקבלי ההחלטות, למעצבי דעת הקהל ולפעילים חברתיים עשרות מחקרים מבוססי נתונים, ניתוחי עומק והצעות מדיניות בנושא. צוות החוקרים השתתפו בדיונים רבים בוועדת החוץ והביטחון של הכנסת בנושא וחשפו ניסיונות לעקוף את החוק ולקדם השתמטות המונית בחסות חקיקת דמה. עבודת חוקרי המכון גם שימשה בסיס לפסיקות בית המשפט העליון, לסיקור תקשורתי וכן להצעות קונקרטריות שאומצו על ידי שחקנים פוליטיים ופעילים חברתיים מכל קצות הקשת הפוליטית. בזכות תשתית הידע הענפה והיכולת להגיב בזמן אמת לאירועים האקטואליים, המכון הוא שחקן מרכזי בזירה, והחוקרים והחוקרות משמשים יועצים לנושא בכמה ועדות ציבוריות ובבמות מקצועיות מגוונות.

במהלך השנה השלימו חוקרי התוכנית הצעה לפרדיגמה חדשה ומקיפה ליחסי המדינה עם החברה החרדית. לנוכח כישלונה של הפרדיגמה הקודמת לשילוב חרדים, שהייתה וולונטרית והציעה גזרים ולא מקלות, ולנוכח התחזית הדמוגרפית, האתגרים הביטחוניים, הכלכליים והחברתיים, הקיטוב הגובר ומשבר צבא העם, לישראל נותר חלון הזדמנויות צר להניע מהלך לשימור שגשוגה ולכידותה. הפרדיגמה החדשה טומנת בחובה צמצום של האוטונומיה החרדית ושל ההסדרים המיוחדים המשרתים את החרדים בתחומי החינוך, השירות הצבאי, המיסוי, הרווחה, הבנקאות ועוד; צמצום של הסבסוד הבין-מגזרי שבמסגרתו נטל בחירות החיים של החרדים מוטל על היהודים הלא-חרדים; וצמצום של המשטור הקהילתי מתוך הענקת מעמד לפרט החרדי כאזרח אל מול המדינה, הנושא בחובות וגם זכאי לזכויות. משימת התיקון הזאת מונחת בעיקר על כתפיה של המדינה – המדינה היא זו שכשלה, והיא זו שצריכה לתקן.

חיזוק השירות הציבורי

התוכנית לרפורמות בשירות הציבורי המשיכה השנה בהנחת התשתית לשיקום השירות הציבורי בישראל, בעבודה צמודה עם משרדי ממשלה ושותפים מן החברה האזרחית. בין הישגי התוכנית: גיבוש מתווה לרפורמה ולהסדרה של מינויי בכירים, בכלל זה הרכבת ועדות איתור והאחדת סטנדרטים בתחום; הקמת צוות הון אנושי בשיתוף נציבות שירות המדינה לגיבוש המלצות בנושאים כמו קידום נידודות עובדים ופישוט הליכי גיוס ומיון של דרגי הביניים; וליווי תהליכים לגיבוש אסטרטגיה ארוכת טווח במשרדי ממשלה וברשויות מקומיות, שהתקבלו בהצלחה והניבו הצעות חקיקה והחלטות ממשלה. חוקרי וחוקרות התוכנית הוזמנו להוביל פאנלים ושולחנות עגולים בכנסים מקצועיים והמשיכו לחזק את התוכנית כמרכז ידע מוביל בתחום. מחקרי התוכנית והמלצותיה צוטטו בפסקי דין של בג"ץ, בחוות דעת ובסקירות מדיניות ושימשו בסיס לתהליכי קבלת החלטות ברמה הממשלתית. עבודה שיטתית שהחלה ב־2022 בנושא החדשנות הניבה השנה תוצאות: אחרי עבודה אינטנסיבית עם כמה משרדי ממשלה פורסם מדרך חדשנות ממשלתי, שחלקים גדולים ממנו מבוססים על תוצרי ידע, מחקרים והמלצות של המכון, והתקבלה החלטה על הקמת מרכז חדשנות ממשלתי.

הכנס השנתי של מרכז גואן וארווין
ג'ייקובס לחברה משותפת
28.12.2025

כנס אקו ממשל
11.3.2025

יוזמות
 עיקריות

כנס אלי הורביץ לכלכלה וחברה 7.5.2025

שמירה על
 טוהר הבחירות

לקראת הבחירות לכנסת שייערכו בשנת 2026, בשלהי 2025 הוטנע מהלך למיפוי הסכנות לטוהר הבחירות ודרכי ההתמודדות עימן, בדגש על איומים חדשים מבוססי בינה מלאכותית, מבית ומחוץ. במסגרת זו נפגשו חוקרי המכון עם פוליטיקאים, עם גורמי מקצוע בכנסת, בממשלה ובוועדת הבחירות המרכזית ועם ארגוני חברה אזרחית רבים ועיצבו תוכנית מעשית מקיפה לשמירה על הגנות הבחירות.

הידוק שת"פ
 עם גופי ממשל

המכון העמיק את שיתוף הפעולה האסטרטגי עם גופי ממשל מרכזיים בתחומי המדיניות הכלכלית, ובכלל זה משרד האוצר, רשות המיסים, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בנק ישראל, משרד העבודה והמוסד לביטוח לאומי. בייחוד ראוייה לציון העמקת הקשר עם הלמ"ס, המאפשרת לחוקרות וחוקרי המרכז לממשל וכלכלה במכון לבסס את מחקריהם על הנתונים האיכותיים והמהימנים ביותר. השנה מומחי המכון אף צורפו לוועדות מקצועיות בהובלת הלשכה (הוועדה הציבורית לסטטיסטיקה, הוועדה לסטטיסטיקה של עסקים ועוד). בשיתוף הלמ"ס, המכון סייע בהשקת הסקר הראשון בישראל לבחינת אימוץ בינה מלאכותית בעסקים. במסגרת זו הופקו ניתוחים ראשוניים בעלי רלוונטיות למדיניות, אשר שימשו גם גופים כלכליים מובילים בישראל ואף עוררו עניין מצד ארגונים בינלאומיים (בהם ה־OECD והאום).

חיזוק המפלגות
 ושינוי שיטת הבחירות

חוקרי המכון מייעצים למפלגות באופן שוטף, ובשנת 2025 קיימו שולחנות עגולים פומביים ומפגשים סגורים עם נציגי סיעות הכנסת בעניין תפקיד האופוזיציה וחיזוק מעמד הכנסת. כן נערכו פגישות אישיות עם מנהיגי מפלגות על הליכי בחירת המועמדים ומנהיגי המפלגה. ההמלצה של חוקרי המכון לשלב מרכיב אישי בשיטת הבחירות לכנסת ("פתק פתוח למחצה") זכתה בשנים האחרונות לתמיכה של מפלגות וארגוני חברה אזרחית, ובשנה החולפת הצעת החוק שניסחו צוות חוקרי המכון הגיעה לוועדת השרים לחקיקה ואף הוקמה שדולה בכנסת לקידום הרפורמה.

קידום ייצוג נשים בנציבות שירות המדינה

בחודש פברואר התפרסם פסק דין של בג"ץ בעתירה נגד היעדר ייצוג הולם לנשים במשרות הפטורות ממכרז. כראיה להיעדר הייצוג, פסק הדין ציטט סקירה של המכון שהצביעה על שיעור המנכ"ליות הנמוך ביותר בממשלה הנוכחית. מחקרי המכון נשלחו כחומרי רקע לוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי בכנסת והחוקרים אף הוזמנו להציג את הנתונים בדיונים, ובכך אף הניעו גם ארגוני חברה אזרחית לפעול. בחודש מאי, בעקבות פסיקת בג"ץ, פרסמה נציבות שירות המדינה קול קורא הפונה לקבלת סיוע בגיבוש כללים לקידום ייצוג הולם, וחוקרי וחוקרות המכון נענו לקול הקורא והגישו מסמך שניסח שורת המלצות למימוש חובה זו. בדצמבר פורסם נוהל חדש של הנציבות בנוגע לעבודת ועדות איתור שכלל הרחבה ניכרת של נושא חובת הייצוג ההולם. בנוהל נכללו כמה המלצות של חוקרי וחוקרות המכון כגון: חיפוש אקטיבי הכולל שימוש במאגרים, החלת מנגנון המעניק יתרון לנשים במקרה של "כישורים דומים", וחובת בחינה של שאלת הייצוג ההולם בכל אחד מהשלבים של הליך המינוי.

חיזוק השלטון המקומי

המלצות חוקרי פרויקט השלטון המקומי במכון שימשו בסיס להצעות חוק בנושא תגמול לחברי מועצות ערים ולתקנות משרד הפנים המחייבות העסקת מבקרים עירוניים במשרה מלאה. בנוסף, מחקרי המכון צוטטו 28 פעמים בפסק דינו של בג"ץ בעניין "קרן הארנונה", אשר חיזק את הצורך בעיגון יחסי השלטון המרכזי והשלטון המקומי במסגרת יסוד. חוק כזה מגובש במכון בימים אלו.

שיפור הליך המינוי של נציב שירות המדינה

המלצות המכון, שלפיהן יש למנות את נציב שירות המדינה הבא באמצעות ועדת איתור מקצועית, אומצו בעמדת היועצת המשפטית לממשלה בעניין. מחקרי המכון צוטטו שלוש פעמים בפסק דינו של בג"ץ בנושא, שניתן בספטמבר 2025, ושימשו נדבך מרכזי בנימוקי ההכרעה.

סיוע למפונים ועצמאים בזמן משבר

המכון תרם להסרת חסמים ארוכי שנים בהעברת נתוני שכר מהמוסד לביטוח לאומי ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ובכך אפשר גישה לנתונים כלכליים עדכניים על מפונים ואוכלוסיות אחרות שנפגעו מהמלחמה – מידע חיוני לקובעי מדיניות. חוקרי המכון אף קידמו מחקר מדיניות בנושא ההגנה על זכויות עצמאים בתקופות משבר, שהוצג בכנס אלי הורוביץ לכלכלה וחברה האחרון. על רקע זה, בין היתר, הוקמה לראשונה במוסד לביטוח לאומי ועדה מייעצת לזכויות עצמאים ונוסחה הצעת חקיקה לחיזוק רשת הביטחון הסוציאלית שלהם בשעת חירום.

הכנס השנתי של המרכז לביטחון לאומי ודמוקרטיה 25.11.2025

הגנה על חופש הביטוי, ההפגנה וזכויות מיעוטים

המכון פעל להדגשת החשיבות שבשמירה על חופש ההפגנה והמחאה במיוחד בתקופת מלחמה. חוקרות וחוקרי המכון התריעו לפני מקבלי ההחלטות כי הסרת ההגנות על חופש הביטוי ועל זכויות מיעוטים בחקירות הסתה עלולה לפגוע בחופש הביטוי, מבלי לתרום באופן ממשי למאבק בטרור. בעקבות עבודה מתמשכת בוועדות הכנסת, עם התקשורת ועם בעלי עניין מקצועיים, נכלל בהצעת חוק המאבק בטרור תיקון מהותי המחייב קבלת אישור בדרג בכיר טרם פתיחת חקירות משטרה.

שיפור מערך בדיקת התלונות נגד שוטרים

צוות חוקרי התוכנית להגנה על ערכים ומוסדות דמוקרטיים פעל לקידום רפורמות במערך בדיקת התלונות נגד שוטרים במחלקה לחקירת שוטרים (מח"ש). המכון מוביל מדיניות ומנסח המלצות לשמירה על עצמאותה ומקצועיותה של מח"ש ולצמצום הפוליטיזציה בה, בעקבות ניתוקה מיתר גורמי אכיפת החוק והכפפתה לוועדת מינוי של מנהל מח"ש. חוקרי המכון פעלו לקידום מדיניות זו בוועדה המקצועית שמונתה על ידי שר המשפטים והיועצת המשפטית לממשלה (שאף ציטטה בדוח שלה את צוות חוקרי המכון) ובעבודה עם חברי הוועדה בכנסת, ואף פרסמו חוות דעת בנושא. בעקבות פעילות חוקרי המכון, הצעת החוק בנושא עברה שינוי משמעותי מהנוסח המקורי לנוסח שעבר בקריאה ראשונה בכנסת.

חיזוק ביטחון הפנים וקידום שיטור דמוקרטי

חוקרות וחוקרי הפרויקט החדש לביטחון פנים של המכון ייסדו פורום מנהיגות בכירה, הפועל לקידום חשיבה ולניסוח ניירות מדיניות בתחום של אסטרטגיות לשיטור ולביטחון פנים. צוות הפרויקט לקח חלק בתהליך תיקון החוק המסדיר את פעילות מערך "השיטור העירוני", השתתף בדיונים הרבים בוועדה לביטחון לאומי של הכנסת וסיפק הצעות והמלצות לתיקון החוק. בנוסף, החוקרים השתתפו בדיונים בכנסת בנושא הסדרת הפעילות של סיירות ביטחון ברשויות המקומיות, ובתוך כך הגישו לוועדה חוות דעת וכן הובילו שולחן עגול רב-מגזרי בנושא. הצוות אף המשיך ללוות תהליכי חקיקה העוסקים בתחום הנשק הפרטי והארגוני בישראל, לצד קידום מחקר מקיף בנושא.

כנס החברה הערבית בישראל על פרשת דרכים 10.2.2026

כשירות אזרחית דמוקרטית בחינוך

צוות התוכנית למדיניות חינוך לדמוקרטיה פועל להטמעה והנחלה של כישורים אזרחיים דמוקרטיים במגוון זירות פעולה חינוכיות. קידומה של כשירות אזרחית דמוקרטית נשען קודם כול על ההנחה שמדובר במיומנות נדרשת והכרחית לאזרחי העתיד לנוכח המגמות של העת הזאת: ערעור האמון בערכים ומוסדות דמוקרטיים, שימוש נרחב ברשתות החברתיות ובבינה המלאכותית ומצבי חירום למיניהם. במסגרת זו פעלנו ברמה המחקרית ליצור תשתית לשימוש במושג "כשירות אזרחית דמוקרטית". השנה החולפת עמדה בסימן תרגום אופרטיבי של מושג זה לתוכניות פעולה בארגונים ומוסדות מסוגים שונים: מוסד אקדמי להכשרת מורים, רשת חינוך, רשויות מקומיות וארגוני חברה אזרחית. עבודתנו בתחום קידום האוריינות הדיגיטלית זוכה לאזכורים רבים במסמכי מדיניות רשמיים ובתקשורת, וסביבת הלמידה בנושא זה FAKE OR NOT עברה עדכון והתאמה גם לעידן הבינה המלאכותית.

החברה הערבית בישראל

בשנת 2025 התפרסם שנתון החברה הערבית בישראל בשיתוף פעולה עם הרשות לפיתוח כלכלי של החברה הערבית במשרד לשוויון חברתי וקידום מעמד האישה. השנתון הוא מאגר המידע המקיף ביותר על החברה הערבית בישראל, ויש בו נתונים בתחומים מרכזיים כגון: דמוגרפיה, איכות חיים, אלימות ופשיעה, תעסוקה, בריאות וחינוך. במסגרת פעילותה, התוכנית לחברה הערבית פעלה לבלימת הקיצוץ בתקציבי תוכניות החומש ופרסמה חוות דעת מקיפה שהדגישה את תרומת ההשקעות עד כה ואת הנזקים הצפויים בעקבות קיצוץ. פעילות זו תרמה למאמץ רחב להפחתת הקיצוץ שתוכנן מ-3 מיליארד ש"ח ל-220 מיליון ש"ח (שגם לו צפויות השלכות שליליות). נוסף על כך, בתקופת המלחמה פרסמה התוכנית סקירה מקיפה על היעדר המוגנות של האוכלוסייה הערבית מפני טילים וכתב"מים, אשר סייעה בהצפת הפערים המרכזיים בקרב הגורמים הרלוונטיים.

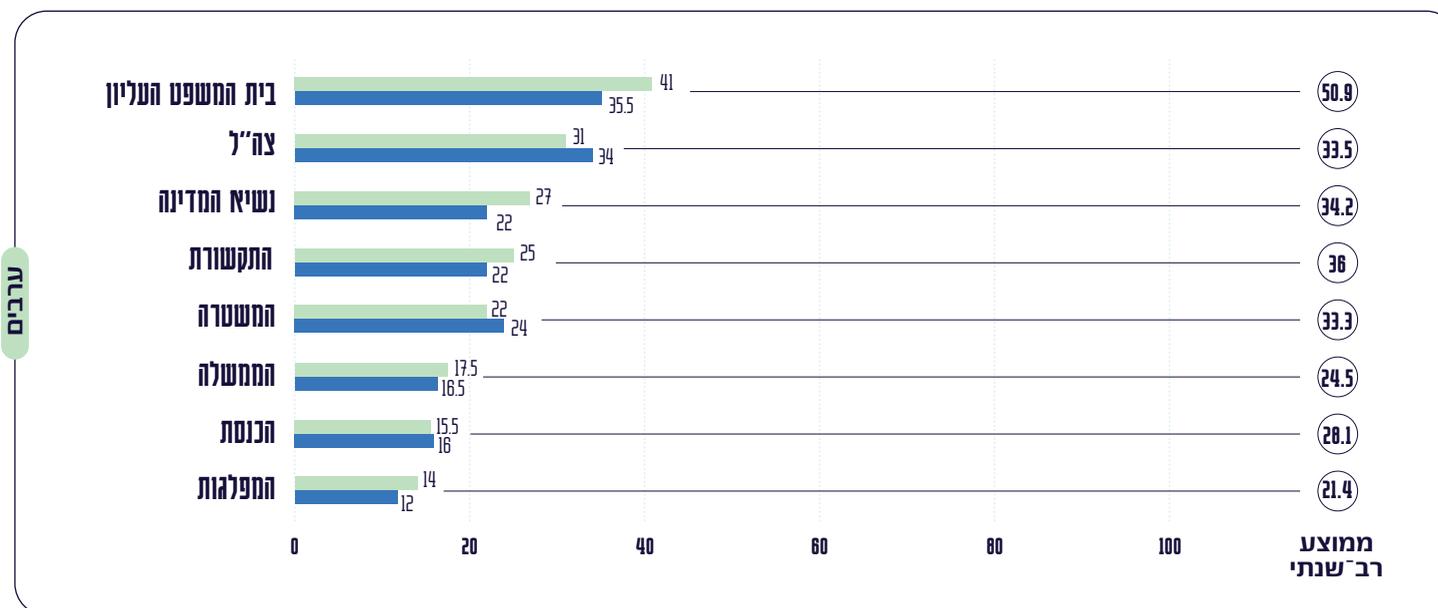

היערכות למשבר האקלים

לאחר כניסתו לתוקף של מס הפחמן, בהתבסס על מחקר עומק והתייעצות עם צוות חוקרי פרויקט האקלים במכון, נעשתה עבודה משותפת של חוקרי הפרויקט עם משרדי הממשלה לעדכון עתידי של מתווה המס. התשתית המחקרית והמודלים שפיתחו צוות החוקרים במסגרת הליך מכרזי סיפקו בסיס לעדכון מחדש של יעדי האקלים הלאומיים (תוכניות הפעולה האקלימיות הלאומיות המוגשות על ידי מדינות במסגרת הסכם פריז - NDC). בד בבד, הממשלה אישרה הקמה של עמק מימן וחדשנות בנגב, בהמשך ישיר להמלצות המדיניות שגובשו בעבודה משותפת של הפרויקט עם משרד האנרגיה והתשתיות לקידום חדשנות וביטחון אנרגטיים במשק הישראלי. עוד פעילות של הפרויקט שנשאה פרי השנה: על בסיס מהלך משותף של המכון בשנים 2019-2021 עם שישה משרדי ממשלה לגיבוש תוכנית לאומית להפחתת פליטות במשק הישראלי עד שנת 2050, השנה אושרה תקנה חדשה המחייבת התקנה של לוחות סולאריים על גגות של מבני ציבור חדשים.

המכון עקב לאורך השנה אחר הלך הרוח הציבורי בנוגע לדמוקרטיה הישראלית, באמצעות פרסום מדד הדמוקרטיה הישראלית ה-23 וסקרי דעת קהל חודשיים. הממצאים הצביעו על רמות נמוכות של אמון במוסדות הפוליטיים, לצד אמון גבוה בצה"ל, וכן על החרפת המתחים בין המחנות הפוליטיים. ממצאים אלו הוצגו לנשיא המדינה יצחק הרצוג, והם ממשיכים לשמש מקור ידע מרכזי לקובעי מדיניות, לאמצעי התקשורת ולארגוני חברה אזרחית.

מדד האמון | נותנים אמון בכל אחד ממוסדות המדינה (% מדד הדמוקרטיה הישראלית 2025) ✨

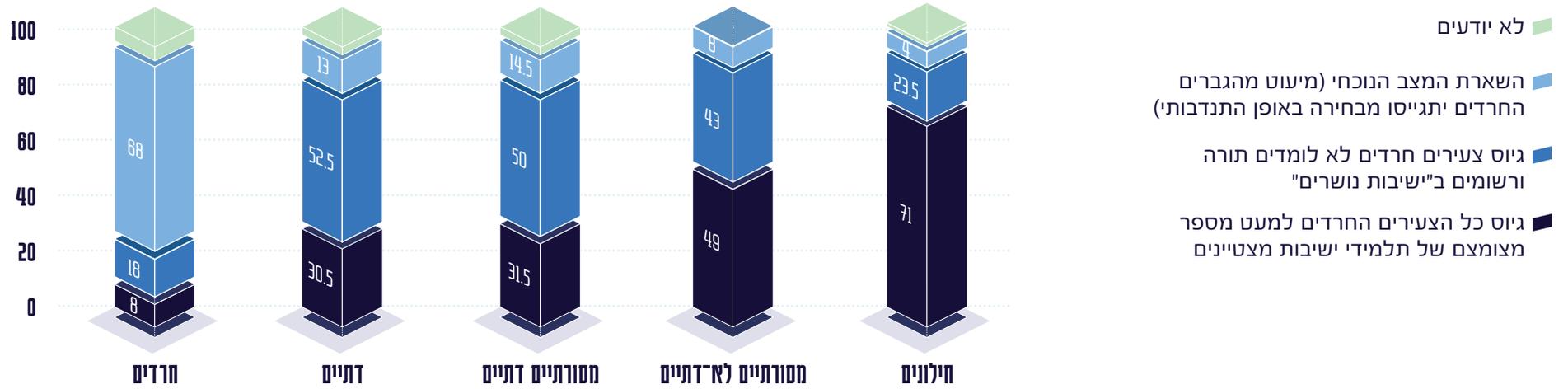

2025 ■ 2024 ■

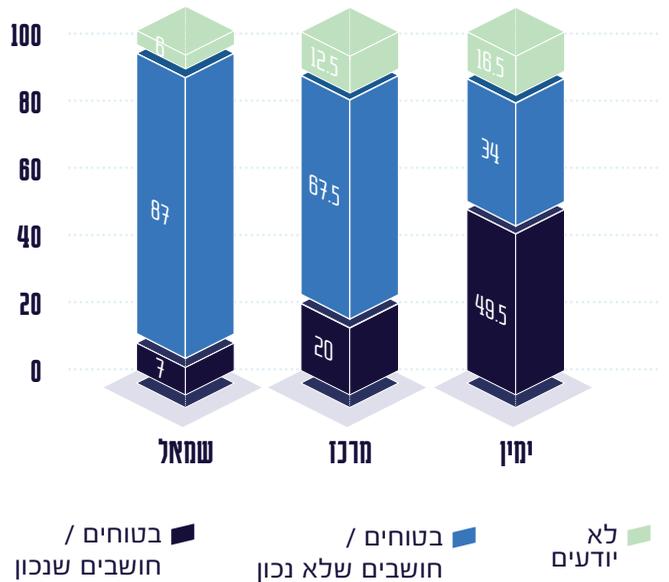
* ממוצעים של נתוני מאי ואוקטובר 2024 ומאי ונובמבר 2025.

גיוס חרדים (סקר שנתיים למלחמה בעזה, ספטמבר 2025)

בהתחשב בעובדה שבעקבות המלחמה יש צורך במספר גדול מאוד של חיילים, מהו הפתרון הנכון בנוגע לגיוס חרדים לצה"ל? (% יהודים)

על רקע המצב הנוכחי, לדעתך, האם נכון או לא נכון לקדם כיום את הרפורמה המשפטית/ההפיכה המשטרית שיזם שר המשפטים יריב לוין? (% יהודים, אוקטובר 2025)

מסכימים שוועדת חקירה ממלכתית היא המנגנון המתאים ביותר לחקירת אירועי 7 באוקטובר? (% יהודים)

תקשורת ישראלית

1,456

הופעות
בתקשורת

382

ראיונות
בטלוויזיה וברדיו

403

פרסומים
בעיתונות הכתובה
(מתוכם 148
מאמרי דעה וטורים)

671

פרסומים
באתרי חדשות

40
מיליון

שווי חשיפה

פגישות עם שרים, חברי כנסת,
גורמי ממשל וחברה אזרחית

668

הופעות בוועדות
הכנסת

163

פרסומים
וחוות דעת

159

הרצאות של צוות
חוקרי המכון

112

סיוע בניסוח תשתית
חקיקה ומדיניות

15

כנסים, פורומים
וימי עיון

99

מכרזים ממשלתיים
וקולות קוראים

11

המכון
במספרים

רשתות חברתיות

127,100

עוקבים
ועוקבות

18 מיליון

חשיפות
לתכנים השונים

אתר האינטרנט

300

תוצרים חדשים
עלו לאתר

814,000

גולשים וגולשות
ביום 2,150

36.4 מיליון

צפיות

660

סרטונים

2.3 מיליון

צפיות

הסרטונים הכי נצפים

1,050,130 < למה עידו קנר מקלף תפוח בריאיון עבודה?

685,000 < כרמית פלטי קציר מתוך הפודקאסט "סדר חדש"

670,000 < אי-ציות לבג"ץ הוא קו אדום

יוטיוב

תקשורת בינלאומית

9,000

פרסומים בתקשורת הבינלאומית

276 < מהם בכלי תקשורת מובילים
כמו ה-New York Times
וה-Wall Street Journal

932,000

בפייסבוק

333,900

באינסטגרם

חשיפות
ברשתות
חברתיות

9.9 מיליון

ב-X

פודקאסט "סדר חדש"

24

פרקים

910

עוקבים

24,200

האזנות (יוניקים)

25 תדרוכים
לקהלים בינלאומיים

חבט קדימה שנת 2026 <

2026 היא שנת בחירות. בחירות הן ההזדמנות החשובה ביותר של אזרחים במדינה דמוקרטית להשפיע על עתידם. לכן יש לעשות הכול כדי שהן יהיו הוגנות, ודאי בעידן של דיסאינפורמציה מגובה בבינה מלאכותית. ואכן, חוקרי המכון מצויים בעיצומו של מאמץ מחקרי וציבורי להגנה על טוהר הבחירות מפני איומים מבית ומחוץ. בנוסף, בחירות הן הזדמנות עבור המועמדים להציג לציבור מצע מפורט של תוכניות פעולה להתמודדות עם האתגרים המרכזיים הניצבים לפני המדינה. לשם כך צוות המכון מקדיש מאמץ גדול להשלים מפת דרכים מפורטת להנהגה הנבחרת למהלך כולל של תיקון ורפורמה לטובת כלל אזרחי ישראל.

בשורת הטלטלות שעברה מדינת ישראל בשנים האחרונות הוכיח המכון פעם אחר פעם שקיומו של מרכז ידע מקצועי, ממלכתי, נטול פניות ועצמאי חיוני לשם הגנה על חוסנה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית. דווקא בתקופה של כאוס, ייאוש, שנאה וקיטוב, חשוב יותר מאי פעם לקדם מדיניות איכותית מבוססת מחקר, לקיים במה הוגנת לשיח מכבד ומקצועי בין כל מגזרי החברה ולהנגיש ידע אמין ומקצועי לציבור הרחב ולמקבלי החלטות.

ב־7 באוקטובר מדינת ישראל ספגה מכה קשה, אך זו יכולה, וצריכה, להיות גם קריאת השכמה. הטרגדיה הלאומית חייבת להיות הזדמנות היסטורית לתיקון; אסור שתהיה נקודת המוצא לפילוג מחודש או לבחירה בנתיב סמכותני. המשימה שלנו היא לעזור למקבלי ההחלטות לבחור את הדרך הנכונה בפרשת הדרכים שאליה נקלענו ולספק להם תשתית איתנה להצעת אותנו קדימה אל עבר עתיד טוב יותר.

הנהלת המכון

יוחנן פלסנר
נשיא המכון

פרופ' סוזי נבות
סגנית נשיא למחקר

ד"ר ישי (ג'סי) פרס
סגן נשיא לאסטרטגיה

מנהלי מרכזים

דפנה אבירם ניצן
המרכז לממשל וכלכלה,
וראשת התוכנית לרפורמות
בכלכלה

עו"ד ענת טהון אשכנזי
המרכז לערכים ולמוסדות
דמוקרטיים

עו"ד שלומית רביצקי טוריפז
מרכז ג'ואן וארווין ג'ייקובס
לחברה משותפת, וראשת
התוכנית ללאום, דת ומדינה

ד"ר ערן שמיר בורר
המרכז לביטחון לאומי
ודמוקרטיה

עמיתים בכירים

פרופ' תמר הרמן
המנהלת האקדמית של מרכז ויטרבי לחקר דעת
קהל ומדיניות

פרופ' נתן זוסמן
המרכז לממשל וכלכלה, עמית בכיר אורח

פרופ' עמיחי כהן
המרכז לביטחון לאומי ודמוקרטיה

תומר לוטן
המרכז לממשל וכלכלה,
עמית בכיר אורח

פרופ' יותם מרגלית
המרכז לממשל וכלכלה

פרופ' דניאל סטטמן
מרכז ג'ואן וארווין ג'ייקובס
לחברה משותפת

פרופ' בני פורת
מרכז ג'ואן וארווין ג'ייקובס
לחברה משותפת

פרופ' מרדכי קרמניצר
המרכז לערכים ולמוסדות דמוקרטיים

פרופ' גדעון רהט
המרכז לממשל וכלכלה

ד"ר תהילה שוורץ אלטשולר
המרכז לערכים ולמוסדות דמוקרטיים, וראשת
התוכנית לדמוקרטיה בעידן המידע

פרופ' יובל שני
המרכז לערכים ולמוסדות דמוקרטיים

הוועד המנהל

אמיר אלשטיין, יו"ר
עו"ד ליאת אהרונסון
אלי גרונר
פרופ' ורד וניצקי-סרוסי
ד"ר חן ליכטנשטיין
מזל מועלם
השגריר לשעבר סלי מרידור
פרופ' פאדיה נאסר אבו-אלהיג'א
עו"ד אבי פישר
ד"ר מיכל צור
יוסי קוצ'יק

יו"ר של כבוד

הנשיא העשירי ראובן ריבלין

חייסדים

ד"ר אריק כרמון
ברנרד מרכוס (1929–2024)
מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ (1920–2021)

החועצה הבינלאומית

פרופ' רונלד דניאלס, יו"ר (ארצות הברית)
השופטת רוזלי סילברמן אבלה (קנדה)
אן אפלכאום (ארצות הברית)
השופטת דורית ביניש (ישראל)
השופט סטיבן ברייר (ארצות הברית)
פרופ' משה הלברטל (ישראל)
פרופ' כריסטוף מרקשיס (גרמניה)
ד"ר שרון מזריאן (ארצות הברית)
השופט אברהם סופר (ארצות הברית)
ברט סטפנס (ארצות הברית)
פרופ' גרהארד קספר (ארצות הברית)
הארייט שליפפר (ארצות הברית)

מנהלי תחומים

אלי בנט
מנהל אסטרטגיה בינלאומית

ארנון מאיר
מנהל מערך יישום וקשרי ממשל

נועה ברק וושלר
מנהלת מערך תקשורת ושיווק

אורי ישראלי
מנהל תחום תקציב ותכנון

מאיה פריד
מנהלת פיתוח משאבים

דורית שובל
מנהלת תחום מינהל

ראשי תוכניות ופרויקטים

גלעד בארי
התוכנית לרפורמות בכלכלה

רוני ברבוי
התוכנית לחברה החרדית בישראל

עו"ד ריטה גולשטיין גלפרין
התוכנית לרפורמות בשירות הציבורי

ד"ר תמי הופמן
התוכנית למדיניות חינוך לדמוקרטיה

עו"ד עדנה הראל פישר
התוכנית לאתיקה שלטונית ומאבק בשחיתות

ד"ר ח'דר סואעד
התוכנית לחברה הערבית בישראל

ד"ר אסף שפירא
התוכנית לרפורמות פוליטיות

שותפים לעשייה

חייסדים

קרן מרכוס (ארצות הברית)

נאחמים

ג'ואן וארווין ג'ייקובס - קרן ההקדש (ארצות הברית)

קרן ויליאם דוידסון (ארצות הברית)

קרן צ'ארלס ולין שוסטרמן (ישראל)

קרן אנונימית (ארצות הברית)

חיטיבים

קרן שוסטק דובינסקי (ארצות הברית)

קרן ריימונד פרנקל (ארצות הברית)

עמיתים

קרן אנונימית (ארצות הברית)

קרן דיאן וגילפורד גלייזר (ארצות הברית)

קרן דליה ואלי הורביץ (ישראל)

קרן רוזלינד וורתור גילברט (ארצות הברית)

קרן הקרמן (ארצות הברית)

אנדרו ויטרבי (ארצות הברית)

קרן ג'פרי ה' ושרי ל' אהרונסון (ארצות הברית)

קרן טובי ולאון קופרמן (ארצות הברית)

קרן עזריאלי (ישראל)

תורמים

קרן מרגרט ודניאל לואב (ארצות הברית)

קרן קלודין וסטפן ברונפמן (קנדה)

קרן CRB (ארצות הברית)

קרן משפחת פריז (ארצות הברית)

קרן משפחת שליפר (ארצות הברית)

קרן אדי וג'ולס טראמפ (ישראל)

ידידים

ליאת אהרנסון (ישראל)

אמיר אלשטיין (ישראל)

קרן מקור תקווה (ארצות הברית)

קרן ג'ק וגולדי וולף מילר (ארצות הברית)

קרן אנונימית (ארצות הברית)

קרן ליסה ודאגלס גולדמן (ארצות הברית)

רוברט מאירהוף ורדה בקר (ארצות הברית)

קרן אנונימית (ישראל)

שותפים ושותפים חוסדיים

- המשרד להגנת הסביבה (ישראל)
- ג'וינט (ישראל)
- משרד האנרגיה והתשתיות (ישראל)
- קרן פולקסווגן סטיפטונג (גרמניה)
- קבוצת עמ"ל (ישראל)
- פדרציית ניו יורק (ארצות הברית)
- פורום הקרנות לחינוך אזרחי (ישראל)
- אוניברסיטת תל אביב (ישראל)
- אוניברסיטת אסקס (אנגליה)
- צור שמיר (ישראל)

תומכים

- קרן זיטה ומארק ברנשטיין (קנדה)
- טל ואריאל רקנאטי (ארצות הברית)
- קרן זיסו מוזס וולפוביץ (ישראל)
- אייזק פישר ולורדס סוארז (ארצות הברית)
- רוברט לרר (אוסטרליה)
- אבי פישר (ישראל)
- חן ליכטנשטיין (ישראל)
- אליסה ודניאל דוקטורוף (ארצות הברית)
- קרן דיוויס (אנגליה)
- קרן קרונהיל פלטקה (ארצות הברית)
- קרן גנדיר (ישראל)
- ג'ונתן ורחל אפטר (ארצות הברית)

הכנסות 2025		
%	₪	
54%	24,831	תרומות כלליות
42%	19,370	תרומות מיועדות לתוכניות
4%	2,072	שותפויות ושונות
100%	46,273	סה"כ הכנסות

הוצאות 2025		
%	₪	
14%	6,654	המרכז לערכים ולמוסדות דמוקרטיים
15%	7,149	מרכז ג'ואן וארווין ג'ייקובס לחברה משותפת
19%	8,595	המרכז לממשל ולכלכלה
5%	2,169	המרכז לביטחון לאומי ודמוקרטיה
5%	2,326	מרכז ויטרבי למחקרי דעת קהל ומדיניות
3%	1,475	הוצאה לאור
8%	3,840	אסטרטגיה בינלאומית, תקשורת ושיווק
9%	4,236	מערך יישום וקשרי ממשל
5%	2,417	פיתוח משאבים
16%	7,412	מחשוב, מנהלה וכספים
100%	46,273	סה"כ הוצאות

* הנתונים המוצגים אינם סופיים וחושבו לפני סגירת הדוחות הכספיים. נתוני ההכנסות משקפים הכנסות למימון הפעילות בשנת 2025 ללא העברות כספים בין שנים.

עיצוב ועריכה גרפית

Mootagoc.com

הפקה ועריכה

אורית מייברוק ועדי אליאסי כהן

עריכת הטקסט

תמר שקד

צילום

עודד קרני

ל-אנושיים והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי. לאחר שהוגלה העם מארצו בכו הזרוע שמר לה אמונים בכל ארצות פזוריו, ולא
ל מתפילה ומתקוה לשוב לארצו ולחדש בתוכה את חירותו המדינית. מתוך קשר היסטורי ומסורתי זה חתרו היהודים בכל דור לשוב ולהאחו
ולדתם העתיקה; ובדורות האחרונים שבו לארצם בהמונים, וחלוצים, מעפילים ומגינים הפריחו נשמות, החיו שפתם העברית, בנו כפרים וערים,
קימו ישוב גדל והולך השליט על משקו ותרבותו, שוחר שלום ומגן על עצמו, מביא ברכת הקידמה לכל תושבי הארץ ונושא נפשו לעצמאות
לריתית. בשנת תרנ"ז (1897) נתכנס הקונגרס הציוני לקול קריאתו של הוגה חזון המדינה היהודית תיאודור הרצל והכריז על זכות העם היהודי
קוחה לאומית בארצו. זכות זו הוכרה בהצהרת בלפור מיום ב' בנובמבר 1917 ואושרה במנדט מטעם חבר הלאומים, אשר נתן במיוחד תוקף
-לאומי לקשר ההיסטורי שבין העם היהודי לבין ארץ-ישראל ולזכות העם היהודי להקים מחדש את ביתו הלאומי. השואה שנתחוללה על עם
דאל בזמן האחרון, בה הוכרעו לטבח מיליונים יהודים באירופה, הוכיחה מחדש בעליל את ההכרח בפתרון בעיית העם היהודי מחוסר המולדת
עצמאות על-ידי חידוש המדינה היהודית בארץ-ישראל, אשר תפתח לרווחה את שערי המולדת לכל יהודי ותעניק לעם היהודי מעמד של אומה
ת-זכויות בתוך משפחת העמים. שארית הפליטה שניצלה מהטבח הנאצי האיום באירופה ויהודי ארצות אחרות לא חדלו להעפיל לארץ-ישראל,
אף כל קושי, מניעה וסכנה, ולא פסקו לתבוע את זכותם לחיי כבוד, חירות ועמל-ישרים במולדת עמם. במלחמת העולם השנייה תרם הישוב
ברי בארץ את מלוא-חלקו למאבק האומות השוחרות חירות ושלום נגד כוחות הרשע הנאצי, ובדם חייליו ובמאמצו המלחמתי קנה לו את
כות להמנות עם העמים מייסדי ברית האומות המאוחדות. ב-29 בנובמבר 1947 קיבלה עצרת האומות המאוחדות החלטה המחייבת הקמת
ונה יהודית בארץ-ישראל; העצרת תבעה מאת תושבי ארץ-ישראל לאחוז בעצמם בכל הצעדים הודרשים מצדם הם לביצוע ההחלטה. הכרה
של האומות המאוחדות בזכות העם היהודי להקים את מדינתו אינה ניתנת להפקעה. זוהי זכותו הטבעית של העם היהודי להיות ככל עם ועם
חד ברשות עצמו במדינתו הריבונית. לפיכך נתכנסו, אנו חברי מועצת העם, נציגי הישוב העברי והתנועה הציונית, ביום סיום המנדט הבריטי
ארץ-ישראל, ובתוקף זכותנו הטבעית וההיסטורית ועל יסוד החלטת עצרת האומות המאוחדות אנו מכריזים בזאת על הקמת מדינה יהודית
ארץ ישראל, היא מדינת ישראל. אנו קובעים שהחל מרגע סיום המנדט, הלילה, אור ליום שבת ו' אייר תש"ח, 15 במאי 1948, ועד להקמת
לטונות הנבחרים והסדירים של המדינה בהתאם לחוקה שתקבע ל-ידי האספה המכוננת הנבחרת לא יאוחר מ-1 באוקטובר 1948 - תפעל
עצת העם כמועצת מדינה זמנית, ומוסד הביצוע שלה, מנהלת-העם, יהווה את הממשלה הזמנית של המדינה היהודית, אשר תיקרא בשם ישראל.
ינת ישראל תהא פתוחה לעליה יהודית ולקיבוץ גלויות; תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה; תהא מושתתה על יסודות החירות, הצדק
שלום לאור חזונם של נביאי ישראל; תקיים שיוון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין; תבטיח חופש דת, מצפון,
ון, חינוך ותרבות; תשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות; ותהיה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות. מדינת ישראל תהא
כנה לשתף פעולה עם המוסדות והנציגים של האומות המאוחדות בהגשמת החלטת העצרת מיום 29 בנובמבר 1947 ותפעל להקמת האחדות
לכלית של ארץ-ישראל בשלמותה. אנו קוראים לאומות המאוחדות לתת יד לעם היהודי בבנין מדינתו ולקבל את מדינת ישראל לתוך משפחת
מים. אנו קוראים - גם בתוך התקפת-הדמים הנוערכת עלינו זה חדשים - לבני העם הערבי תושבי מדינת ישראל לשמור על שלום וליטול
קם בבנין המדינה על יסוד אזרחות מלאה ושווה ועל יסוד נציגות מתאימה בכל מוסדותיה, הזמניים והקבועים. אנו מושיטים יד שלום ושכנות
בה לכל המדינות השכנות ועמיהן, וקוראים להם לשיתוף פעולה ועזרה הדדית עם העם העברי העצמאי בארצו. מדינת ישראל מוכנה לתרום

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

המכון הישראלי לדמוקרטיה (ע"ר)
רח' פינסקר 4, ת"ד 4702, ירושלים 9104602, ישראל
02-5300888 | info@idi.org.il | www.idi.org.il